

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.49.2024.RB
3104244.12407915.9989219
Warszawa, 10-05-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Grzegorza Rusieckiego (przekazaną przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów do odpowiedzi w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi), w sprawie postulatów środowiska myśliwych związanych z ogólnopolskim protestem rolników, K10INT1915, przedstawiam poniższe informacje.

1. Czy polski rząd planuje odejście od tzw. Zielonej polityki i wprowadzania tzw. ograniczeń ideologicznych na gospodarkę łowiecką i rolną.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (pismo nr DŻW.hzg.058.2.2024 z dnia 23 kwietnia 2024 r.) należy na wstępie wyjaśnić, że Europejski Zielony Ład (EŁZ) to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia dotyczy wszystkich sektorów europejskiej gospodarki. W odniesieniu do sektora rolnego nie formułuje konkretnych celów, ale wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać.

W 2020 roku Komisja Europejska (KE) opublikowała strategię: „Od pola do stołu” i w zakresie ochrony bioróżnorodności pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” - dwa dokumenty, które uszczegółowiły kierunki działań, jakie powinny być obrane w sektorze rolnym, w celu wdrożenia założeń EŁZ. Z uwzględnieniem tych założeń przyjęte zostały przepisy dot. Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a na ich podstawie przygotowane zostały przez każde państwo członkowskie krajowe plany strategiczne dla Wspólnej Polityki Rolnej.

W związku z trudną sytuacją ekonomiczną, w jakiej znaleźli się rolnicy podjęto prace na forum UE z udziałem państw członkowskich nt. uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników. W rezultacie działań podjętych m.in. przez Polskę i inne państwa członkowskie, KE w dniu 15 marca 2024 r. przedstawiła projekt zmiany dwóch aktów bazowych UE 2021/2115 oraz 2021/2116 („zmiana rozporządzeń bazowych”) w zakresie m.in. warunkowości i ekoschematów. Zaproponowane zmiany są szybką reakcją na obecną sytuację w rolnictwie

i stanowią efekt dyskusji nad uproszczeniem WPR. Przedmiotowy projekt zmiany rozporządzeń bazowych należy ocenić pozytywnie, gdyż zaproponowane przepisy usuwają albo znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników i w zgodzie z poprawną agrotechniką, te normy w ramach warunkowości WPR, które wpływały na decyzje produkcyjne rolników lub wręcz ograniczały produkcję.

Zmiany zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych dotyczą głównie:

- a) zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8) – w zamian państwo członkowskie ma obowiązek ustanowienia odpowiedniego ekoschematu, czyli dobrowolnych i płatnych interwencji dla rolników.

W dniu 5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Ekoschemat jest dobrowolny dla rolnika. Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha. Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej do dnia 31 lipca (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Zgodnie ze zmianą rozporządzeń bazowych, wdrożenie tego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 roku. Tym samym, w Polsce po wprowadzeniu w 2024 r. nowego ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji i nowelizacji prawa krajowego w tym zakresie, norma GAEC 8 nadal będzie obowiązywała i będzie się składała się z dwóch elementów tj.:

- zachowanie elementów krajobrazu,
- zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych.

- b) uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej – od dnia 1 stycznia 2024 r.

Propozycja wychodzi naprzeciw polskim postulatam i oczekiwaniom rolników. Polska w ramach zmiany Planu Strategicznego WPR 2023-2027 proponowała ustanowić dodatkowy okres utrzymania pokrywy glebowej dla upraw wczesnie zbieranych, tj. zbóż, rzepaku i rzepiku (od dnia zbioru do dnia 15 października) z możliwością wykonania zabiegów agrotechnicznych w tym okresie, np. siewu roślin ozimych. Dotychczas KE sprzeciwiała się takiej zmianie. Niemniej jednak, dzięki zmianie rozporządzeń bazowych taka zmiana będzie możliwa.

- c) uproszczenia w normie dot. zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie – od dnia 1 stycznia 2024 r.

Dzięki zmianie rozporządzeń bazowych państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia w ramach normy GAEC 7 (obok zmianowania) również dywersyfikacji upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%.

d) zwolnienia gospodarstw do 10 ha z kontroli i sankcji za niespełnianie warunkowości.

Konieczne jest teraz jak najszybsze zakończenie prac legislacyjnych na forum UE oraz przyjęcie przez instytucje unijne obecnie procedowanej zmiany unijnych rozporządzeń bazowych, czego konsekwencją będzie nowelizacja krajowych aktów prawnych w tym zakresie. Przyjęcie tego projektu i jego wdrożenie powinno wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników.

2. *Czy możliwe jest przekazanie łowiectwa pod nadzór Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, uznając ściśle związki pomiędzy gospodarką łowiecką i rolną?*

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 poz. 2512, z późn. zm.) sprawy ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów w zakresie łowiectwa należą do działu środowisko.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie prowadzą żadnych działań mających na celu zmianę ustawy o działach administracji rządowej (1), której celem byłoby przeniesienie spraw ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów w zakresie łowiectwa do działu „rolnictwo”

3. *Czy planowane jest wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie listy gatunków łownych, poprzez powrót na listę zwierząt łownych gatunków, których poziom populacji nie wymaga dalszej ochrony?*
4. *Czy planuje się uznanie gospodarczej, przyrodniczej i kulturowej funkcji łowiectwa i roli myśliwych w zrównoważonym zarządzaniu i wykorzystywaniu odnawialnych zasobów przyrodniczych?*

Odpowiedź łączna na pytanie 3 i 4.

W najbliższym czasie przy Ministrze Klimatu i Środowiska zostanie powołany Zespół ds. reformy łowiectwa, który zajmie się kompleksowym wypracowaniem propozycji rozwiązań legislacyjnych dotyczących łowiectwa w Polsce. Prace wskazanego Zespołu będą obejmowały m.in. zagadnienia poruszone w powyższych pytaniach.

5. *Czy planuje się wprowadzenie systemu łatwego i taniego dostępu do dziczyzny, lokalnym odbiorcom poprzez usunięcie obecnych barier administracyjnych.*

Dziczyzna/mięso zwierząt łownych, tak jak każdy inny środek spożywczy wprowadzany na rynek, musi być przede wszystkim bezpieczna dla zdrowia konsumentów.

Zgodnie z ogólnymi przepisami prawa żywnościowego Unii Europejskiej - Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* (Dz. Urz. UE L 31 z 1.02.2002, str. 1, z późn. zm. ; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), art. 17 ust. 1 i art. 19.), które ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia publicznego, producenci żywności, w tym podmioty zaopatrujące klientów w dziczyznę, mają obowiązek spełniania warunków określanych w ww. przepisach jako wymagania higieniczne, jak również to na nich spoczywa odpowiedzialność za bezpieczeństwo wprowadzanej na rynek żywności.

Dziczyzna może być wprowadzana na polski rynek w ramach wielu form działalności prowadzonych przez różne podmioty, w zależności od tego, czy jest to mięso świeże, poddane obróbce, czy też przetworzone, a także od rodzaju odbiorców i obszaru wprowadzania na rynek. Przy czym należy podkreślić, że wymagania prawa żywnościowego w odniesieniu do podmiotów produkujących żywność na małą lub średnią skalę na rynek lokalny są odpowiednio niższe i mniej restrykcyjne, w porównaniu do wymagań dla podmiotów działających na dużą skalę, przy niezmiennym założeniu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia konsumentów

Mięso zwierząt łownych może być wprowadzane na rynek m. in. w ramach następujących form działalności: punkt skupu dziczyzny, zakład obróbki dziczyzny, sprzedaż bezpośrednia, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, handel detaliczny, rolniczy handel detaliczny, jak również rzeźnia, zakład rozbioru mięsa, zakład produkcji surowych wyrobów mięsnych, mięsa mielonego lub produktów mięsnych, a także hurtownia, działalność polegająca na obrocie i pośrednictwie w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego, czy też prowadzeniu chłodni składowej, itd.

Spośród ww. form działalności, typowymi działalnościami, w ramach których można zaopatrywać konsumentów na rynku lokalnym w żywność, w tym w dziczyznę, są: sprzedaż bezpośrednia (SB), działalność marginalna, lokalna i ograniczona (MLO) oraz rolniczy handel detaliczny (RHD).

W przypadku SB możliwe jest wprowadzanie na rynek tusz i podrobów zwierząt łownych, tj. grubej zwierzyny łownej (nieoskórowanej lub oskórowanej) i drobnej zwierzyny łownej (patroszonej albo niewypatroszonej, lub opierzonej albo nieopierzonej, lub oskórowanej albo nieoskórowanej). SB może być prowadzona przez koła łowieckie lub ośrodki hodowli zwierzyny, które mogą zbywać dziczyznę konsumentom końcowym lub lokalnym zakładom prowadzącym handel detaliczny bezpośrednio zaopatrującym konsumenta końcowego, takim jak np. restauracje, sklepy, stołówki. Wymagania weterynaryjne dla SB określone są na poziomie podstawowym w przepisach prawa krajowego, tj. w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. *w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1703)

W ramach działalności MLO możliwe jest wprowadzanie na rynek, tj. sprzedaż konsumentom końcowym oraz lokalnym zakładom prowadzącym handel detaliczny

bezpośrednio zaopatrującym konsumenta końcowego, świeżego mięsa zwierząt łownych, jak również wyprodukowanych z tego mięsa surowych wyrobów mięsnych, mięsa mielonego lub produktów mięsnych, a także gotowych posiłków (potraw) wyprodukowanych z takiego mięsa lub z jego udziałem. Warunki prowadzenia takiej działalności oraz niektóre wymagania weterynaryjne określono na podstawowym poziomie w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności *marginalnej, lokalnej i ograniczonej* (Dz. U. poz. 451), natomiast wymagania z zakresu higieny określają przepisy UE – rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm. ; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319).

W ramach RHD możliwe jest wprowadzanie na rynek, tj. sprzedaż konsumentom końcowym lub lokalnym zakładom prowadzącym handel detaliczny bezpośrednio zaopatrującym konsumenta końcowego produktów mięsnych lub gotowych posiłków (potraw) z udziałem mięsa zwierząt łownych, a także żywności zawierającej takie mięso. Wymagania z zakresu bezpieczeństwa żywności dotyczące RHD określone są w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448) oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 września 2022 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz.U. poz. 1971) natomiast wymagania z zakresu higieny określają przepisy UE (ww. rozporządzenie (WE) nr 852/2004).

Prowadzenie ww. trzech form działalności w zgodzie z obowiązującymi przepisami uwarunkowane jest spełnieniem wymogów z zakresu bezpieczeństwa żywności, w tym zarejestrowaniem działalności we właściwym organie Inspekcji Weterynaryjnej, tj. u powiatowego lekarza weterynarii, co zostało określone w art. 19-21 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023r. poz. 872)

Dla podmiotów prowadzących ww. formy działalności przewidziano istotne ułatwienia i uproszczenia reguł w przepisach prawa żywnościowego, które przejawiają się w szczególności w:

- skróconej procedurze uzyskiwania uprawnień do prowadzenia działalności (rejestracja, nie zaś zatwierdzenie zakładu, zwolnienie z obowiązku sporządzania projektu technologicznego zakładu),
- mniej rygorystycznych wymaganiach higienicznych niż te, które dotyczą zakładów prowadzących produkcję żywności na dużą skalę,
- częstotliwości kontroli podmiotów przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, która jest dostosowana do skali takiej działalności i jest ustalana na zasadzie analizy ryzyka.

Szczegółowe informacje na temat wymagań z zakresu bezpieczeństwa żywności dotyczących ww. SB, MLO i RHD są udostępnione na stronie internetowej resortu rolnictwa (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/archiwum-komunikatow2>) oraz Głównego Inspektoratu Weterynarii (<https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/zywnosc-pochodzenia-zwierzecego>).

Podsumowując, w przepisach prawa żywnościowego nie identyfikuje się aktualnie barier administracyjnych we wprowadzaniu na rynek dziczyzny o zasadniczym znaczeniu, stąd nie jest planowane wprowadzenie modyfikacji lub postulowanie o takie modyfikacje na poziomie odpowiednio przepisów krajowych lub unijnych. Takie mięso może być wprowadzane na polski rynek w ramach wielu różnych form działalności, w tym z zastosowaniem uproszczonych zasad z zakresu prawa żywnościowego w ramach ww. form działalności, tj. SB, MLO i RHD. W związku z powyższym, zarówno koła łowieckie, ośrodki hodowli zwierzyny, jak i inne podmioty, w tym myśliwi, mają wiele możliwości zakładania różnych form działalności, zaś konsumenci i inni klienci mają możliwość uzyskania dostępu do mięsa ze zwierząt łownych na rynku lokalnym.

Z uwagi jednak na fakt, że postulat wprowadzenia systemu łatwego i taniego dostępu do dziczyzny lokalnym odbiorcom poprzez usunięcie obecnych barier administracyjnych nie został sprecyzowany w sposób konkretny i obrazujący potencjalne bariery w tym zakresie, po otrzymaniu bardziej szczegółowych informacji dotyczących tego postulatu, można byłoby ponownie poddać tę tematykę analizie z punktu widzenia efektywności wyżej opisanego systemu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów